

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПЕРАЦІЙНОЇ КОМПОНЕНТИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

На сучасному етапі роль фінансового менеджменту постійно зростає. Серед його багатоаспектних проблем, як показує практика, особлива увага менеджерів зосереджується на пошуку шляхів ефективного використання обмежених фінансових ресурсів та інвестуванні коштів у найменш ризиковані проекти. Світовий досвід показує, що завдання фінансового менеджменту концентруються, в основному, на вирішенні проблем, пов'язаних з фінансовими ринками, сучасний рівень розвитку яких характеризується широким переліком фінансових активів та інструментів. Проте, пріоритетність завдань поступово зміщується з фінансових чинників розвитку економічних систем до не фінансових, які у найбільш загальному визначенні характеризуються як підвищення соціальної відповідальності бізнесу (поширення соціально орієнтованого інвестування, «зелених» інвестицій тощо), тобто відбувається переосмислення ролі корпоративного управління.

З огляду на це, можна зробити висновок про необхідність розгляду управління фінансовими ресурсами як найважливішої функції фінансового менеджменту. В той же час можливість розгляду управління фінансовими ресурсами підприємства, як самостійного механізму, вбачається нам недоцільним. Це пов'язане з органічною інтегрованістю даної підсистеми з усією системою управління підприємством, її комплексним характером останньої, при якому кожне управлінське рішення робить свій внесок у загальну результативність функціонування підприємства. Дана позиція ґрунтується також на загальному правилі фінансового менеджменту: «завжди треба йти до фінансової стійкості системи в цілому, а не тих чи інших її елементів, підсистем» [1].

На нашу думку, фінансовий менеджмент – це комплексна система принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, направлених на формування, розподіл та використання фінансових ресурсів підприємства і організацію його грошових потоків з метою досягнення оперативного-тактичних та стратегічних цілей. Безумовно, фінансовий менеджмент необхідно розглядати як комплексну систему, адже будь-яке управлінське рішення впливає на всі сторони діяльності підприємства і може викликати необхідність змін в багатьох сферах його функціонування.

Під впливом процесів реформування економіки, за словами Й.С. Завадського, в Україні склалася «нова фінансова система, яка є підсистемою соціально-економічної системи і включає різноманітні фінансові відносини, пов'язані з формуванням і використанням грошових ресурсів, а

також сукупність фінансових установ країни» [2, с.163].

Зважаючи на це, обліково-аналітичне забезпечення повинно враховувати функції фінансового менеджменту та механізми його реалізації. Поява нових напрямів в підприємницькій діяльності спонукають до поглиблення досліджень функцій фінансового менеджменту.

Через фінансову політику підприємства фінансовий менеджмент набуває практичного втілення. Перший етап її реалізації залежить від економічного стану держави, мети створення підприємства, організаційної форми та форми власності даного підприємства. Визначення основних напрямків використання фінансів полягає у розробці тактики й стратегії фінансової політики, виходячи з поставленої мети, враховуючи можливості зростання і зменшення фінансових ресурсів, а також зовнішніх і внутрішніх факторів [3].

Менеджмент організації передбачає управління всією її різноманітною функціональною діяльністю. Але об'єднуючою основою цієї діяльності є виробництво. Саме виробництвом (операціями) і опікується операційний менеджмент, що й визначає його суть та зміст.

Операційний менеджмент багатьма науковцями та практиками трактується дещо по різному в зв'язку з його багатогранністю та пошуком найбільш вдалого визначення. Як правило, прийнято пов'язувати операційний менеджмент з виробничою діяльністю або фізичними змінами стану предметів праці. Тому найчастіше його визначають наступним чином ...операційний менеджмент – це діяльність по управлінню процесом придбання матеріалів, їхнього перетворення в готовий продукт і постачання продукту покупцю [4].

На наш погляд, це найбільш вдале трактування поняття операційний менеджмент серед існуючих. Аналогічно до маркетингу та фінансів, операційний менеджмент являє собою область бізнесу з явно вираженими управлінськими функціями. Операційний менеджмент є однією зі складових менеджменту, а не одним з методів для прийняття рішень в будь-яких галузях. Слід погодитись з В.О. Василенко, що по суті операційний менеджмент виступає синонімом виробничого управління організацією [5]. Його основою є управління виробничими системами.

Таким чином, операційний менеджмент можна розглядати як цілеспрямовані управлінські дії щодо розробки, використання та вдосконалення виробничих систем, на основі яких виготовляються основна продукція або послуги підприємства (організації).

При побудові системи фінансового менеджменту в умовах нестабільної економіки необхідно виходити з потреби створення моделі взаємодії системи бухгалтерського обліку із системою фінансового менеджменту компанії та внутрішньогосподарського перегляду способів оцінки об'єктів обліку, формування в обліковій системі значної деталізації аналітичної облікової інформації та забезпечення якості інформатизації системи фінансового менеджменту суб'єкта господарювання, зокрема, щодо висвітлення стану та результатів діяльності підприємства, ефективності управлінських рішень з використання фінансових та виробничих ресурсів, використання внутрішніх резервів та взагалі здійснення господарських процесів.

Дослідження показують, що роль бухгалтерської інформації в системі обліково-аналітичного забезпечення операційної компоненти фінансового менеджменту, зростає, оскільки складовою частиною фінансового менеджменту є фінансовий аналіз, що базується на даних бухгалтерського обліку. Варто звернути увагу на необхідність інформації щодо зведено-аналітичного характеру. На сьогодні проблема полягає в тому, що більшість управлінських працівників для ефективної роботи не одержують необхідної інформації рис.1.

Операційна компонента фінансового менеджменту є невід'ємною складовою загального менеджменту підприємства, оскільки дозволяє більш ефективно вирішувати виробничі (програма виробництва і збуту, якість виробничих, матеріальних, фінансових ресурсів, місце розташування виробництва, його потужність), економічні (товарний оборот і його структура, структура витрат, прибуток, рентабельність, дивіденди), фінансові цілі (платоспроможність, ліквідність, інвестування, фінансування, фінансова структура) господарюючого суб'єкта. Крім того, фінансовий менеджмент дозволяє виявити й аналізувати взаємозв'язки між цілями підприємства та координувати їх.

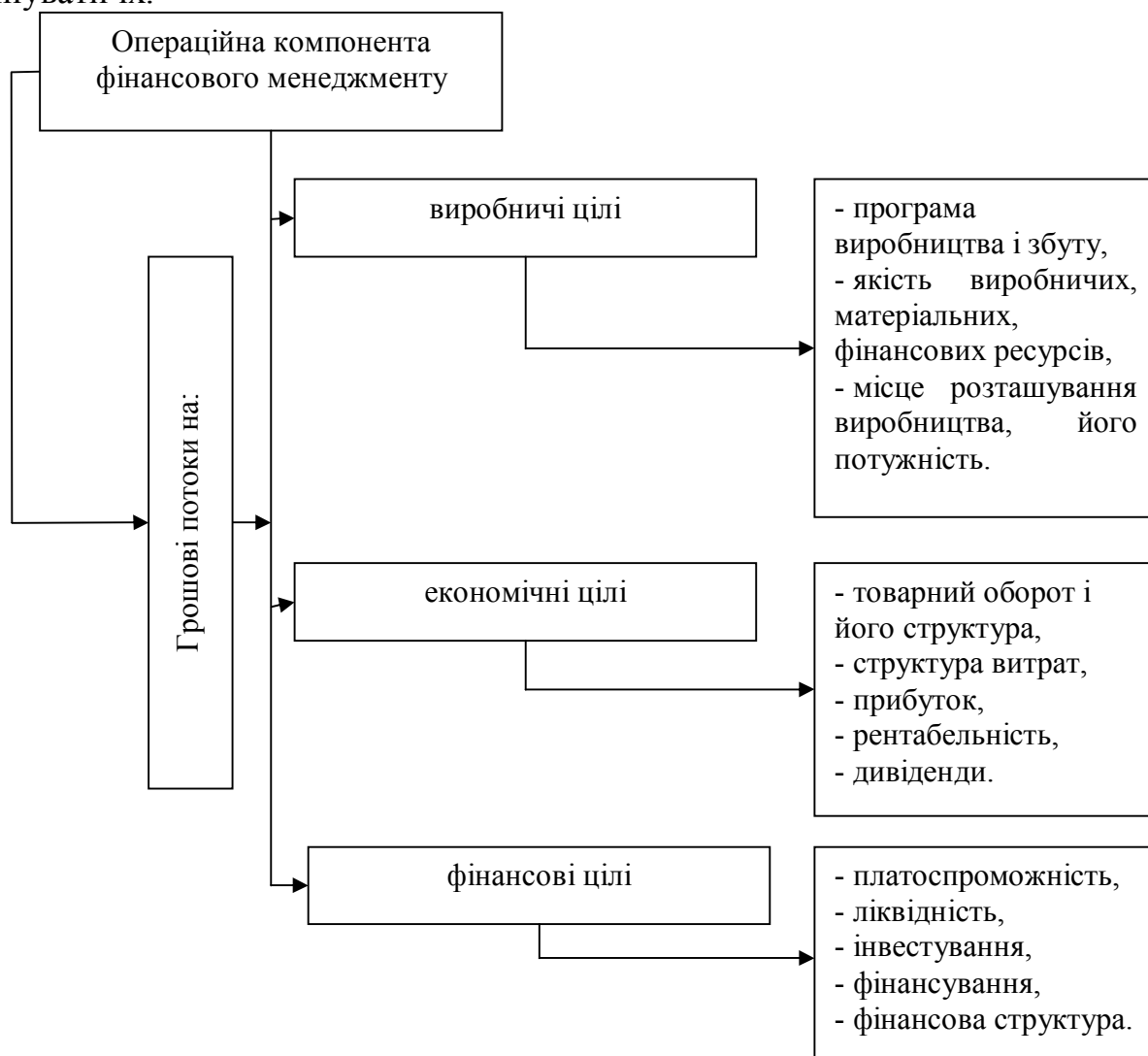

Рис. 1. Вплив операційної компоненти фінансового менеджменту в частині руху грошових потоків в процесі операційної діяльності підприємства

Отже, на нашу думку, система обліково-аналітичного забезпечення операційної компоненти фінансового менеджменту виступає, як єдина інтегрована система, що виконує обслуговуючу функцію потребам управління в частині інформацій про рух грошових потоків в процесі операційної діяльності підприємства.

Література:

1. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента : учеб. пособ. / И.Т. Балабанов – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2001.
2. Завадський Й. С. Менеджмент / Й. С. Завадський. – Т.1. – К. : Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997.
3. Плоткін Я. Д. Виробничий менеджмент : [підруч]. / Я. Д. Плоткін, І. Н. Пащенко. – Л. : Інтеллект, 1999.
4. Гелловой Л. Операционный менеджмент. Принципы и практика / Л. Гелловой. — СПб. : Питер, 2002.
5. Василенко В.О. Виробничий (операційний) менеджмент: [навчальний посібник] / В.О. Василенко, Т.І. Ткаченко ; за редакцією В.О. Василенка. — Київ: ЦУЛ, 2003.

УДК 657

Римар Г.А.,
викладач кафедри обліку у виробничій сфері
Тернопільський національний економічний університет

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ ВИТРАТ У БУДІВНИЦТВІ

Здійснення діяльності, пов'язаної з житловим будівництвом супроводжується витратами, частина яких включається до собівартості об'єктів будівництва, а частина списується на фінансові результати. З врахуванням величини понесених витрат, норми прибутку та податків об'єкт будівництва встановлюють ціну на нього.

Точність та своєчасність відображення витрат на рахунках бухгалтерського обліку є важливим аспектом, оскільки несвоєчасність їх реєстрації в обліку може призвести до заниження ціни і отримання збитків, а завищення понесених витрат – до зменшення попиту на побудований житловий будинок.

Перш ніж розглядати сутність поняття “витрати” в сучасному трактуванні, доцільно проаналізувати історію виникнення даної категорії. В науковій літературі склалася думка, що існують декілька етапів генезису вчення про витрати: відстежування, облік і контроль витрат на господарському і державному рівнях (XXVIII – IV ст. до н. е.); публічна звітність про витрати (III – II ст. до н. е.); здійснення спроб розкрити сутність поняття “витрати” та поява різних теорій витрат (XV – XIX ст.); використання математичних методів в теорії витрат, дослідження поведінки витрат, вивчення витрат як об'єкту обліку